

FACTSHEET

HET WEGINGSKADER CLIËNTPERSPECTIEF IN DE LANDURIGE ZORG

voor mensen met dementie en andere hersenaandoeningen

Maart 2021

Het Wegingskader
Clïëntperspectief

In de langdurige zorg

www.hetwegingskader.nl

Wat is Het Wegingskader Cliëntperspectief?

Het Wegingskader is een **online** tool.

Het helpt zorgverleners om het **cliëntperspectief** expliciet en meer transparant mee te wegen in de besluitvorming rondom de inzet van (onvrijwillige) zorg.

In een aantal stappen verzamelt de zorgverlener informatie over **gedrag, verzet, beleving & waarneming en het perspectief** van de cliënt in relatie tot de inzet van de (onvrijwillige) zorg of ondersteuning.

Het Wegingskader richt zich vooral op de groep **cliënten met matig tot ernstige verstandelijke of cognitieve beperkingen**. Dit zijn cliënten bij wie het, als gevolg van beperkte communicatiemogelijkheden, veelal aankomt op een interpretatie van het gedrag wat de cliënt laat zien ('lezen van gedrag').

Waarom gebruik je Het Wegingskader Cliëntperspectief?

In de zorg voor mensen met **dementie** of een **verstandelijke beperking** is het uitgangspunt dat cliënten een zo goed mogelijke **kwaliteit van leven** hebben.

Voor **zorgverleners** is het niet altijd makkelijk om te weten welke zorg aansluit bij het perspectief van de cliënt. Ook is het niet altijd makkelijk om te bepalen of zorg **onvrijwillig** is. Want soms lijkt er vanuit het perspectief van de zorgverlener niets aan de hand, maar ervaart de cliënt zelf wél onvrijwillige zorg. Hoe ga je daarmee om? Hoe neem je de wensen van de cliënt mee? Wat is precies de beleving van de cliënt? En hoe weeg je de voor- en nadelen van zorg tegen elkaar af?

Zorgverleners zetten zich in **voor de beste zorg voor hun cliënten**, waarbij zij beogen **onvrijwillige zorg** alleen in te zetten als het echt niet anders kan. Soms kunnen mensen met ernstige dementie of een verstandelijke beperking niet (meer) zelf aangeven wat goed voor hen is. Dit vraagt van zorgverleners om zich zo optimaal mogelijk te verplaatsen in **de beleving van de cliënt** en dat mee te wegen in de besluitvorming over de betreffende zorg.

Het Wegingskader ondersteunt zorgverleners bij het verkrijgen van inzicht in het **cliëntperspectief**.

Bekijk onze korte animatiefilm

Klik op de afbeelding, als dat niet lukt gebruik je deze link: https://youtu.be/pSgd_NAZXF0

Hoe gebruik je Het Wegingskader Cliëntperspectief?

Het Wegingskader is ontwikkeld om **zorgverleners een handvat te bieden** bij de keuze rondom de inzet van (onvrijwillige) zorg.

Het toepassen van (onvrijwillige) zorg vraagt om het maken van een optimale afweging. Het meewegen van het cliëntenperspectief is hierbij essentieel.

Start > Het Wegingskader
Je hebt besloten met welk doel je Het Wegingskader gaat gebruiken. Doorloop nu de 3 stappen:

Stap 1 > Verzamel informatie over de cliënt
Betrek andere zorgverleners, naasten en waar mogelijk de cliënt, om informatie te verzamelen over:
Gedrag Verzet
Beleving & waarneming Cliëntervaring

Stap 2 > Schat de situatie in aan de hand van de verzamelde informatie (interpreteren)
Hier lees je hoe dat er uit kan zien.

Stap 3 > Neem een beslissing waarin je het cliëntenperspectief meeweegt
Om de afweging te maken, is het belangrijk om dit ook te bespreken met andere zorgverleners of naasten, en waar mogelijk met de cliënt zelf.

© UNO Amsterdam, verbonden aan Amsterdam UMC

Met behulp van **Het Wegingskader** verzamelt de zorgverlener in een aantal stappen informatie over gedrag, verzet, beleving, waarneming en het perspectief van de cliënt in relatie tot de inzet van de (onvrijwillige) zorg of ondersteuning.

Het Wegingskader helpt om op **gestructureerde wijze** het gesprek met zorgverleners en familie en waar mogelijk de cliënt aan te gaan over het perspectief van de cliënt. Daarbij krijg je als zorgverlener antwoord op vragen als ‘Ervaat de cliënt onvrijwillige zorg?’ en ‘Zo ja, hoe vervelend denk jij dat hij of zij dit vindt?’ en ‘Welk alternatief kan ik bieden zodat mijn cliënt het niet als onprettig ervaart maar wel de zorg krijgt die noodzakelijk is?’.

Wanneer gebruik je Het Wegingskader Cliëntperspectief?

Het Wegingskader kan onder andere worden ingezet bij keuzes rondom de inzet van onvrijwillige zorg in het kader van de **Wet Zorg en Dwang**.

De Wet Zorg en Dwang (per 1 januari 2020) heeft als doel cliënten met dementie of een verstandelijke beperking te **beschermen** tegen de **nadelen van onvrijwillige zorg**. Het uitgangspunt van de Wet zorg en dwang is '**Nee, tenzij**'. Dat wil zeggen dat onvrijwillige zorg in principe niet mag worden toegepast, tenzij er sprake is van 'ernstig nadeel'. Onvrijwillige zorg is een **allerlaatste optie**. Als het niet lukt om een vrijwillig alternatief te vinden, moet de zorgorganisatie het **stappenplan** van de Wet Zorg en Dwang doorlopen waarbij steeds meer (externe) professionele deskundigheid wordt ingeschakeld om mee te denken.

Het Wegingskader helpt om in dit proces ook expliciet het cliëntenperspectief centraal te zetten, en dit mee te wegen in de besluitvorming over de in te zetten (onvrijwillige) zorg of ondersteuning.

Het Wegingskader Cliëntperspectief - de wetenschappelijke basis

De wetenschappelijke basis van de ontwikkeling van **Het Wegingskader** wordt gevormd door het **Belevingsonderzoek Dwang in de Zorg**. In dit onderzoek is onderzocht hoe het cliëntperspectief zo maximaal mogelijk betrokken kan worden bij het nadenken over (alternatieven voor) onvrijwillige zorg en de **besluitvorming** over de inzet daarvan. Dat gebeurde door middel van een literatuurstudie, een concept mapping-studie en een vignetstudie.

De resultaten hiervan zijn gepubliceerd in het **rapport** ‘Belevingsonderzoek Dwang in de zorg’, en **factsheets** voor zorgverleners en familie van cliënten. Ook zijn **wetenschappelijke artikelen** verschenen over de vignetstudie en de concept mapping-studie (de Boer et al., 2019; Embregts et al, 2017).

Het Belevingsonderzoek Dwang in de Zorg is in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) uitgevoerd door het Universitair Netwerk Ouderenzorg, Amsterdam UMC, in samenwerking met de Academische werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking (Tranzo, Tilburg University).

Meer informatie vinden over dit ‘Belevingsonderzoek Dwang in de Zorg’ kunt u vinden op de [website](https://unoamsterdam.nl/onderzoeken/belevingsonderzoek-dwang-in-de-zorg/) van UNO Amsterdam.

(<https://unoamsterdam.nl/onderzoeken/belevingsonderzoek-dwang-in-de-zorg/>)

Het Wegingskader Cliëntperspectief is voor iedereen vrij te gebruiken.

Klik op onderstaand logo of benader de website via

www.hetwegingskader.nl

COLOFON

FACTSHEET - HET WEGINGSKADER CLIËNTPERSPECTIEF IN DE LANDURIGE ZORG

Het Wegingskader is ontwikkeld door het **Universitair Netwerk Ouderenzorg** (UNO Amsterdam, Amsterdam UMC) in samenwerking met de **Academische werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking** (AWVB, Tranzo, Tilburg University).

Voor vragen of opmerkingen over deze factsheet of Het Wegingskader kunt u contact opnemen met **dr. Marike de Boer**, projectleider Het Wegingskader en senior onderzoeker bij UNO Amsterdam:

m.deboer@amsterdamumc.nl

Maart 2021. Universitair Netwerk Ouderenzorg, Amsterdam UMC (UNO Amsterdam)

